

Manuscrit p. 268. dyble.

SOUDARDET BREIZ. 923 *u/*

BREZEL AR RUSSI.

Abaoue pell amzer, Nicolas, Impalaër ar Russi, den cruel hac orgouillus a falle dean bea mestr' var Jerusalem, evit gallout miret eus ar gristenien da vont d'aguer santel da visita be hor Salver Jesus-Christ. C'hoant en devoa memeus da vea Pap e Jerusalem; ha da rên, evel un tyrant var ar bed universel; mes Doue, dirac pehini ar Rouanet, a zo tud evel ar re all, a deuas pront da blega he ourgouil.

Ar Franç, hor bro gaër, pehini e deus a viscoas, beillet var Jerusalem ha difennet ar gristenien eus an Asii ha broïou sae-eol, a roas scler da entent da Impalaër ar Russi, penos n'en devoa perz ebet e Jerusalem. An Impalaër barbar, dallet gant an ourgouil, a reas ar secouarn vouzar hac o sonjal dont a ben eus e dôl; e cassas un arme da guær Sinop, en Asii, gant urs da zistruja ker ha da vassacri an oll dud, coz ha yaouank, goaset ha merc'hed, ar vugale vian, c'hoas eus ar vron, ne voant ket bed espernet.

Ractal ar Franç ha Bro-Sôz, a-hunan gant ar Piemont hac an Turki, a savas un arme vras meurbet; e pen an arme-ze, an terrupla a zo bet gouelet, a voa laket potret Breiz-Izel, tud a feis hac a galon, m'ar deus bet biscoas var an douar. Abars pellaat deus ho bro, hint bot e Remengol, o lavaret kenavo d'ho fatronès gallou-

du, da vam guer ar Vretonet, an Itron-Varia Remed-oll, brassa Santès a zo er bed; teir goueach, ho deus grêt, diarc'hen hac e corf ho rochedou an dro d'he ilis miraculus, poket o deus, gant carante, d'he zreid ha da relegou ar Sænt bras a zo eno, gret ho deus an dro d'an auter; biniguet eo bet dezo medalen an Itron-Varia Remengol, hen laket o deus en ho c'herc'hen; mallos brema d'ar Russianet, pa lavaro potret Breis : *tor he ben!!!....*

Terribiles sunt Bretones, quando dicunt : tor he ben!!!.... a lavare César gouechal.

E mis even, er bloavès 1853, goude beza treuzet ar môr dû, arme Franç a zizambarkas er Russi; en eur c'hontre, hanvet Crime; ractal e commanças an emgan; diveur goude e voa gouneet victor Alma, hac an douar, rû gant ar goat a voa goloet a Russianet maro.

Neuse e sortias, ive, a bors Brest, un niver bras a vatimanchou, evit cass un arme martolodet d'an nord, er môr Baltik, dirac Petersbourg, kær capital ar Russi; goude bea entanet ha distrujet ar batimanchou hac ar c'hæriou Russ, var ho c'hent, en em gavjont dirac Bomarsund, castel bras, carguet a ganoliou, pehini a zifenne råd Petersbourg. Da vouël ar Verc'hès, ar bemzec a vis èost, an taboulinou hac ar musik a zone skiltrus var batimanchou Franç, renket en dro da Bomarsund; eur bælec, var bep batimant, a lavare an oferen; ar vartolodet, daoulinet var ar pont, a bede Doue hac an Itron-Varia Remed-oll; n'ac a dad, n'ac a vam, daoulinet, ive, en deis-ze, en ilis Remengol, a vouele dourec hac a bede evit ho bugale, evit ar vartolodet kès!!!....

Da eunnec heur, an amiral a ordrenas sevel, var an huella guern, pavillon ar brezel ha digueri an tân; ractal, ar c'hanoliou a strakas, ar bolejou a goue var ar Russianet, evel ar grisil, var an douar, e mis dû; un heur goude, da greis de, castel bras Bomarsund ne

Potret yaouank, difunit,
Difun, difun, Meder,
Savit oll ha selaouit
Ar ganouen seder
A sao divar lein'c'hec'hen
Ilis sacr' Remengol,
D'ar c'houlz n'eus c'hoas savet den
D'ar c'houlz ma kousk an oll.

Piou é ar belerinet
A velomp a bep tû,
Dre ar veret daoulinet;
Ha gante dillat rû?
'N'ho zoës iniennou
O deus bragueier bras
Hac, en ær, dreist ho fencou
Eur baniel rû-guen-glas.

Didostaomp' ta dese,
Silaouomp ho c'homzou
Hac e clefomp martese
Darn eus ho fedennoù;
Daoust hac ar belerinet
Deuet da Remengol
Ne vefen ket soudardet,
Bet e Sebastopol.

Cetu ar belerinet
O sevel en ho za,
Cetu hint en em stouet
Da gana crënvoc'h c'hoa :
« Salud, bro ar Sænt brüdet,
« Bro ar soudardet vad,
« Gant ar Verc'hès sacr' caret
« Ha gant Doue hon tad !!!... »

Neuze ive ar botret
Hac ar merc'het lirzin

Tostèt d'ar belerinet
 Dre c'hlisen ar mintin
 A vel er veret gant joa,
 A vel o luguerni
 Eur vedalen ar gaëra
 Var galon peb hini.

II. Ar Vœu.

Aroc ma tistro an de
 Neus 'met eur c'houlaouen
 E creis templ santel ar fe
 O roi he sclerijen.
 Pa ve sioul he volsennou
 Ha sioul en dro dese
 Ecleo lent ar pedennou
 A drouz cren dindanne.

E c'harz treid sacr' an auter
 Pa zint oll daoulinet,
 E sao huel ha seder
 Peden' ar soudardet;
 Tri'houte d'ho mam santel
 A ziskuel kalonec
 En eur sevel ho baniel
 Ho rochedou goadec

Gloar dec'h ho deus lavaret,
 Guerc'hès sacr' Remengol,
 Ar goad-ma hon deus skuillet
 Dirac Sebastopol,
 Pa goë 'kreis an tân-rû
 Mil a glei, mil a zéo,
 Hon n'eus 'n'em voestet dec'hu
 Hac e zomp chomet beo.

Ho goude e sao pévar
 Soudard all mac'haignet,

Tri o deus collet eur c'har ,
Eunan zo divrec'het :
Var an dachen astennet
Gant eur voled canol
Ni hor boa en em voestet
Da Verc'hès Remengol.

Neuze unan zo savet
He beultrin disolo ,
Peder gouech eo bet freset
Gant houarn ar biro :
Ha be vech dirac an oll ,
Be vech c'hoas e toue
Mont da Ilis Remengol
Pa n'em gafje pare.

Me da ober eur pont tud
Da dour Sebastopol
'Voa sklapet e creis va brud
En eur fos dôn da goll ,
Eno koeas arauzon
Tri regimant a bes ,
Va 'hunan m'on en eston
O vea deut er mes.

Ha n'hi , me ûn , a bevar
A valeas dreistan ,
'Vit mont da gas ar glac'har
Da gær ar Russian ;
Cetu ganen c'hoas scrifet
Eul liser 'vit va zad
Deus an ty am boa rincet
Gant va zri gamarad.

Ha me e creis an tân rù
Hac ar c'hurunou bras
Pa voan euzet á bep tu ,
En eur vogueden c'hlas ,

Neuse me m'eus bet guelet
Guerc'hès sacr' Remengol,
(O tifen hor soudardet
Dirac Sebastopol !.....

Ha pa m'oa dec'h lavaret
En eur distrei d'ar guer,
E voa d'he gouel kemeret
Tour Malakof ha kær,
Hac emgan bras Inkerman
Kollet de he gouel c'hoa
Kollet gant ar Russian
Kouls hac hini Alma.

Sonj hon heus e lavarjomp
Neuze a voes huël
Mari a voa ganeomp
'Pad amzer ar bresel;
Ractal darn a lavaras
E teujemp assambles,
Ama, de ar pardon bras,
Da veuli ar Verc'hès.

Neuse canjont, en eur voes,
Gloar ha meuleudiou
Hac e rojont d'ar Verc'hès
Ho baniel a dri liou,
Var bini e voa skrivet :
E skritur ar c'haëra :
« Mari, deus hon difennet,
« Hac hon difenno c'hoa !!!.... »

III. Ar Pardon.

Pa n'eus teir guech saludet
An douarou kristen

En eur zigass ar vrumen
E saë gaër diamant.

D'ar mare se ar botret
Distro e korn an tân,
Ar meder hac ar merc'hed
A c'hortose ho c'hoan;
Neuse en tieguechou,
An dud côz a gomze
Demeus an oll bursudou
Voa gouelet en deis-se....

Tud yaouank a lavare
Ar pezh ho doa klevet
En ilis deus ar beure,
Deus an nos er véred,
Hac oll kement a voa bet
E pardon Remengol,
'Gomze deus ar soudardet
Ha deus Sebastopol.

Etoues ar belerinet
Hac an oll yaouankis,
Hon deus guelet soudardet
O pedi en ilis.
Bea 'hint tud a galon
E kreis tân ar bresel,
Ha tud a feiz er pardon,
Bugale Breiz-Izel!!!...

PEDEN

D'AN ITRON-VARIA REMENGOL.

Var ton : *Gourc'hennou Doue.*

O pezit-sonj Guerc'hès Vari,
N'eus bet biscoas clevet hini,
O lavaret 've et da gol,
'Nep a bed Guerc'hès Remengol.....

Samet hon gant va fec'hejou,
Va daoulagad a scuil daëlou,
Keus am beus da vea offanset,
Va Doue ho mah biniguet.

Gant fizianç en ho madelès
Rouanes ar Sænt, an Ælès,
E teuan laouen d'ho pedi,
Rac c'houi eo ar Yerc'hès Vari.

Guerc'hès Remengol, me ho pet,
Va diouallit eus ar pec'het,
Hac astennit ho torn santel,
Da souten, bepret, ho buguel.

Pa zono va heur diveza,
Pa rankin kuitat ar bed-ma,
Kassit ac'hanon da repos
Ganeoc'h e joa ar Barados.